

ПРЕВЕНТИВНІ ЗАХОДИ ПРОБАЦІЇ ЩОДО НЕПОВНОЛІТНІХ ПРАВОПОРУШНИКІВ

Гусак А. П.,

кандидат юридичних наук, доцент,

доцент кафедри кримінального права і процесу

Волинського національного університету імені Лесі Українки

ORCID ID: 0000-0002-2142-5193

annamax@ukr.net

У статті розглядаються превентивні заходи пробації щодо неповнолітніх правопорушників. Зараз, в українському суспільстві ювенальна юстиція все частіше сприймається як система запобігання та профілактики причин ювенальної злочинності. Це призводить до модернізації системи профілактики правопорушень серед неповнолітніх. Виходячи з критичного аналізу профілактичних компонентів запобігання злочинності неповнолітніх, було запропоновано багато варіантів щодо поліпшення вітчизняних заходів профілактики. Дана стаття зобов'язана висвітлити діяльність служби пробації та розглянути і проаналізувати превентивні заходи пробації щодо неповнолітніх правопорушників. Останніми роками органи державної влади України, науковці та окремі громадські організації зробили серйозні кроки щодо реалізації державної політики у сфері кримінально-виконавчих відносин, особливо щодо неповнолітніх, пробації, реформування пенітенціарної системи тощо. Система пробації є частиною системи ювенальної юстиції, як комплекс заходів, які можуть бути застосовані до особи, визнаної судом винною у вчиненні злочину, якщо її засуджено до певного строку позбавлення волі або іншої відповідальності, з метою встановити певні межі та зобов'язання щодо правопорушника з метою соціальної реабілітації. Отже, суть ювенальної пробації полягає в тому, що працівники органів пробації створюють ефективний соціальний супровід засуджених неповнолітніх, які підлягають звільненню, тобто допомагають неповнолітнім адаптуватися для життя в суспільстві, після відбування покарання. Після звільнення неповнолітніх з місць позбавлення волі, без належної роботи органів пробації і різних громадських організацій, вони можуть зустрітися з низкою проблем, які неможливо вирішити самотужки, і без їх участі можливе повернення в кримінальне середовище. Автор вважає, що пробація є необхідним інструментом адаптації неповнолітніх правопорушників у суспільстві після виходу з місць позбавлення свободи.

Ключові слова: запобігання злочинності, злочинність неповнолітніх, постпенітенціарна пробація, пробаційні програми, ресоціалізація, рецидивна злочинність, служба пробації, ювенальна пробація.

Постановка проблеми. Злочинність неповнолітніх має певні особливості: з одного боку, вона відноситься до ювенальної злочинності, з іншого боку, вона переростає у злочинність молоді та загальнокримінальну злочинність. Очевидно, що суспільно небезпечні наслідки злочинності неповнолітніх вимагають розробки та застосування нових ефективних психолого-педагогічних, соціально-економічних та правових заходів, спрямованих на зниження рівня злочинності неповнолітніх зокрема. У зв'язку з цим необхідно вивчати, удосконалювати, посилювати увагу, систематичний контроль та нагляд за превентивними заходами пробації, які стосуються неповнолітніх правопорушників.

Зрозуміло, що найоптимальнішою формою та засобом впливу на неповнолітніх правопорушників є така форма, що не пов'язана з ув'язненням, і як результат позбавляє впливу кримінальних субкультур у місцях позбавлення волі. Крім того, саме форма покарання, не пов'язана з ізоляцією, є важливою для збереження і підтримки соціальних стосунків неповнолітніх правопорушників. Вона базується

на правильному поєднанні фізичного, професійного, освітнього, психологічного та соціально-релігійного виховання.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Серед вітчизняних та зарубіжних науковців, які досліджували окремі питання профілактики злочинності неповнолітніх, особливо роль органів пробації у цій діяльності, можна назвати: Г. А. Аванесова, Ю. М. Антоняна, Ю. В. Бауліна, В. І. Борисова, І. Г. Богатирьова, В. В. Голіну, Б. М. Головікіна, Н. В. Буруковську, Н. М. Градецьку, І. М. Даньшина, О. М. Джужу, А. І. Долгову, В. М. Дрьоміна, В. П. Ємельянова, А. Є. Жалінського, В. І. Женунтія, А. П. Закалюка, А. Ф. Зелінського, К. Є. Ігошева, Т. Л. Кальченко, О. М. Костенка, В. М. Кудрявцева, Н. Ф. Кузнєцову, І. Г. Куца, О. О. Книженко, О. Г. Колба, Н. М. Крестовську, В. В. Лунєєва, І. М. Михайлову, Г. М. Міньковського, Г. Г. Мошака, М. В. Палія, Е. В. Расюка, О. Б. Сахарову, В. Я. Тація, А. П. Тузова, В. О. Тулякова, В. І. Шакуна, О. М. Яковлева, Н. В. Яницьку, А. О. Ярового, Д. В. Ягунова, І. С. Яковець, О. Б. Янчука та інших.

Метою статті є огляд та аналіз превентивних заходів пробації щодо неповнолітніх правопорушників. Аналіз дозволить зрозуміти положення чинного кримінального законодавства України щодо неповнолітніх правопорушників та методи його реалізації. Це сприятиме вдосконаленню системи покарань неповнолітніх, підвищенню ефективності кримінального законодавства щодо впливу на особистість неповнолітнього правопорушника.

Виклад основного матеріалу. 5 лютого 2015 року Верховна Рада України прийняла Закон «Про пробацію», фактично оголосивши про готовність України запровадити нові критерії національної юрисдикції для застосування санкцій та заходів.

Пробація, європейські стандарти якої викладені в Рекомендації Ради Європи CM/Rec (2010) (Рекомендація, 2010) і в Правилах Ради Європи про пробацію (Правила, 2010), є ключовим органом для систематичного застосування державних санкцій і заходів.

Ці пропозиції були враховані при розробці закону України «Про пробацію». Закон визначає сутність та структуру української державної моделі пробації.

Згідно з Законом України «Про пробацію» пробація – система наглядових та соціально-виховних заходів, що застосовуються за рішенням суду та відповідно до закону до засуджених, виконання певних видів кримінальних покарань, не пов'язаних з позбавленням волі, та забезпечення суду інформацією, що характеризує обвинуваченого (Закон, 2015).

Метою пробації є забезпечення безпеки суспільства шляхом виправлення правопорушників, запобігання повторному вчиненню ними правопорушень та надання суду інформації про характеристики обвинувачених, для того щоб він міг визначити рівень їх відповідальності (Закон, 2015).

Основні принципи пробації: справедливість, законність, невідворотність виконання покарання, повага до прав і свобод громадянина, повага до людської гідності, рівність перед законом, конфіденційність, неупередженість, співпраця та взаємодія державних органів та органів місцевого самоврядування (Закон, 2015).

Підставою для пробації є рішення суду, за яким застосовується покарання, не пов'язане з позбавленням волі, або, за певних умов, – звільнення від відбування покарання на певний строк.

До функцій уповноваженого органу належать також: складання досудової доповіді обвинуваченого, допомога правопорушнику у підготовці до звільнення з ізолятора тимчасового тримання, передача правопорушників до виправних установ для відбування покарання.

Крім того, існують завдання, які зараз покладаються на службу пробації, але не визначені українським законодавством як завдання Законом «Про пробацію»: виконання кримінальних покарань у виді штрафу; виконання адміністративних стягнень у виді громадських робіт, виправних робіт та суспільно корисних робіт.

З метою забезпечення виконання завдань Державної кримінально-виконавчої служби України з пробації та безпосереднього спрямування і координації діяльності уповноважених органів пробації наказом Міністерства юстиції України створено неприбуткову Державну установу «Центр пробації».

В українському законодавстві визначено три види пробації, а саме:

1) досудова пробація - це забезпечення суду формалізованою інформацією, що характеризує обвинуваченого, з метою прийняття судом рішення про міру його відповідальності (досудова доповідь);

2) наглядова пробація - це здійснення наглядових та соціально-виховних заходів щодо засуджених до покарань у виді позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю, громадських робіт, виправних робіт, осіб, яким покарання у виді обмеження волі або позбавлення волі на певний строк замінено покаранням у виді громадських або виправних робіт, осіб, звільнених від відбування покарання з випробуванням (реалізація пробаційних програм), звільнених від відбування покарання вагітних жінок і жінок, які мають дітей віком до трьох років, а також направлення засуджених до обмеження волі для відбування покарання до виправних центрів;

3) пенітенціарна пробація - це підготовка осіб, які відбувають покарання у виді обмеження волі або позбавлення волі на певний строк, до звільнення з метою трудового і побутового влаштування таких осіб після звільнення за обраним ними місцем проживання.

Кожна форма пробації має свою роль у протидії рецидивній злочинності неповнолітніх. Водночас повний комплекс заходів перевиховання, які застосовують працівники пробації для перевиховання неповнолітніх правопорушників, буде ефективним лише з точки зору конкретних видів пробації.

Коротко розглянемо сутність та зміст кожного пробаційного заходу, використання інструментів пробації та ресурси, які мобілізуються для виконання законодавчих завдань.

Досудова пробація - це подання до суду досудової доповіді з характеристиками неповнолітньої особи для визначення судом міри її відповідальності.

Д. В. Ягунов у своїх дослідженнях стверджує, що «сутність досудової пробації полягає у роботі офіцера пробації в судах, яка пов'язана із вивченням особи злочинця, який притягується до кримінальної відповідальності, і наданням відповідних рекомендацій суддям щодо міри покарання або досудові дослідження» (Ягунов, 2007).

Говорячи про досудову пробацію, багато науковців цитували гасло британського вченого Д. Уїтфілда, який казав, що досудова доповідь є «вітриною» служби пробації (Вітфілд, 2004).

О. І. Богатирьова, визнає, що «одним із способів подолати рецидив, а отже й підвищити ефективність призначення та виконання покарань можна вважати інформацію та рекомендації, які надаються працівниками пробації, судовій владі для сприяння їм у прийнятті обґрунтованого і справедливого рішення» (Богатирьова, 2014).

В. Аніщук зазначив, що впровадження пробації в Україні докорінно змінило спосіб співпраці зі злочинцями на стадії обвинувачення. Фактично досудова пробація базується на оцінці ризику рецидиву (Аніщук, 2017).

Тому відповідно до положень Закону України «Про пробацію» орган пробації на вимогу суду подає досудову доповідь за результатами незалежного соціального розслідування щодо обвинуваченого. Дослідження було розроблено не для того, щоб довести вину чи невинуватість, а для того, щоб зробити висновки щодо ризику рецидиву та ймовірності рецидиву з або без ув'язнення (Закон, 2015).

Погоджуючись з науковцями, варто зазначити, що перед офіцером пробації стоїть дуже відповідальне та непросте завдання – складання досудової доповіді, яка повинна містити максимально повну та достовірну інформацію про неповнолітнього. Тобто маємо підстави вважати, що подальша доля неповнолітнього, який, можливо, оступився і не до кінця усвідомлював наслідки своїх дій, залежить від офіцера пробації.

Таким чином, застосування досудової пробації на етапі притягнення до кримінальної відповідальності дозволяє неповнолітнім уникнути соціальної ізоляції. Звісно, якщо за досудовою доповіддю суд визнає, що неповнолітній не становить суспільної загрози, може бути застосовано альтернативне покарання. Співробітники служби пробації збирають та аналізують інформацію та оцінюють фактори злочинності неповнолітніх, щоб визначити найбільш прийнятне покарання. На основі збору матеріалів також планується індивідуальна робота неповнолітніх з метою зниження ризику повторних правопорушень та виправлення.

Досить влучно з цього приводу зазначила заступник директора державної установи «Центр пробації» О. Суботенко: «ключ до недопущення нового злочину потрібно шукати в самій людині, а допомогти відкрити цей замок можливо завдяки правильному оцінюванню ризиків і її потреб...» (Коренюк, 2018).

Досудова доповідь неповнолітнього також повинна містити відомості про вплив кримінально-правових факторів на поведінку особи, а також рекомендації щодо заходів, спрямованих на мінімізацію ризику вчинення неповнолітнім рецидиву злочинів, для прийняття судом відповідного превентивного рішення.

Вважаємо, що для підвищення ефективності досудової пробації необхідно активно залучати до підготовки досудових доповідей волонтерів, громадські, благодійні та релігійні організації. Адже неповнолітні не залишаються позбавленими волі через певні заходи, зокрема досудову пробацію. Це допомагає уникнути потрапляння до кримінальних субкультур, тим самим зводячи до мінімуму ймовірність повторних злочинів цими особами.

Важливим чинником реалізації механізму наглядової пробації є виконання пробаційної програми суб'єктом. Законодавці визначають процес пробаційної програми «як системи наглядових та соціально-виховних заходів, що застосовуються за рішенням суду та відповідно до закону до засуджених, виконання певних видів кримінальних покарань, не пов'язаних з позбавленням волі, та забезпечення суду інформацією, що характеризує обвинуваченого» (Закон, 2015). Слід зазначити, що використання пробаційних програм для неповнолітніх мають певні особливості. Зокрема, пробаційні програми для неповнолітніх здійснюються уповноваженими органами з питань пробації спільно з суб'єктами, які надають соціальні послуги відповідно до законодавства України. «Про соціальні послуги» та «Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю» (Закон, 2015).

Мета застосування пробаційних програм до осіб, включаючи неповнолітніх, визначає ряд функцій, включаючи наглядову пробацію, спрямованих на боротьбу з рецидивом у дорослих і неповнолітніх, зокрема «метою є виправлення суб'єктів пробації, звільнених від відбування покарання з випробуванням,

на яких судом покладено обов'язок проходження пробаційних програм (далі – суб'єкти пробації), запобігання вчиненню ними повторних кримінальних правопорушень» (Постанова, 2017).

Наглядова пробація реалізує Європейський стандарт пробації, який стверджує, що нагляд слід розглядати не лише як функцію контролю, а й як засіб консультування, допомоги чи мотивації правопорушників. Тому наглядова пробація є заходом нагляду та соціального виховання злочинців.

Наглядові заходи пробації починаються після отримання органом пробації вироку суду. Чинним законодавством передбачені заходи контролю за поведінкою та виконанням обов'язків по відношенню до правопорушників.

Заходи соціально-виховної роботи розробляються індивідуально для кожного правопорушника з урахуванням факторів ризику, виявлених під час оцінки ризику повторного вчинення злочину, проведеної під час обліку правопорушника. Такі оцінки будуть проводитися періодично в майбутньому для коригування певних заходів.

Заходи контролю, а також соціально-виховна робота включаються в індивідуальний план роботи порушника, який розрахований на весь іспитовий термін. Для підвищення рівня мотивації ув'язнені вносили зміни під час написання особистих планів.

Під час наглядової пробації доступний спеціальний інструмент випробування – пробаційна програма. Програма пробації як засіб пробації застосовується до осіб, звільнених за рішенням суду, і включає заходи, спрямовані на корекцію соціальної поведінки або спричинення суспільно корисних змін в особистості, окремих її проявів і поведінці. Зараз використовуються чотири програми пробації для неповнолітніх: «Попередження вживання психоактивних речовин», «Зміна прокримінального мислення», «Подолання агресивної поведінки» та «Формування життєвих навичок».

Пенітенціарна пробація – це процес, за допомогою якого орган пробації бере участь у підготовці особи, яка була засуджена, до працевлаштування та проживання після звільнення по місцю за своїм вибором.

Ці заходи передбачали умовні покарання за місцем проживання засудженого після його звільнення згідно з відповідними положеннями колоніальної адміністрації. Для первинного вирішення таких проблем пробація звертається до державних органів у межах законодавства, а також залучає різні організації місцевої власності, які є ресурсними базами пробації.

Враховуючи особливості праці, закон диференціює пробацію для неповнолітніх, встановлюючи, що вона спрямована на забезпечення їх нормального фізичного та психологічного розвитку, попередження агресивної поведінки, стимулювання позитивних змін особистості та покращення соціальних стосунків.

Пробація щодо неповнолітніх здійснюється установами та службами у справах дітей, спеціалізованими установами та установами соціального захисту та профілактики правопорушень дітей.

Вибір та вивчення основних напрямів превентивної діяльності підрозділів поліції у сфері ювенальної превенції здійснюватиметься шляхом аналізу положень наказу МВС України 19.12.2017 № 1044 «Про затвердження Інструкції з організації роботи підрозділів ювенальної превенції Національної поліції України» (Наказ, 2017).

На додаток до підготовки досудових звітів для обвинувачених, нагляду за вироками, не пов'язаними з позбавленням волі, та адміністрування пробаційних програм, офіцери пробації працюють у закритих установах для моніторингу та вирішення проблем із правопорушниками, які готуються до звільнення. Наразі така пробація активно застосовується, але ще не на рівні досудової та наглядової пробації.

Отже, суть ювенальної пробації полягає в тому, що працівники пробації створюють ефективний соціальний супровід засуджених неповнолітніх, які збираються звільнитися, тобто допомагають неповнолітнім адаптуватися в суспільстві після виходу з нього. Після звільнення неповнолітніх з місць позбавлення волі, без належної роботи в органах пробації, у справах дітей і різних громадських організаціях, вони зіткнуться з багатьма проблемами, які неможливо вирішити поодиночці, і без їх участі можливе повернення в кримінальне середовище.

Ми вважаємо, що такий вид пробації є необхідним інструментом адаптації неповнолітніх правопорушників у суспільстві після виходу з місць позбавлення волі. Ми вважаємо, що неповнолітнім правопорушникам необхідно призначати покарання умовно.

Безперечно, запровадження пробації в Україні є новацією в системі запобігання рецидивній злочинності неповнолітніх. Водночас із запровадженням системи пробації в Україні відбулися позитивні зрушення, зокрема зниження рецидивної злочинності, зазначають у Генеральній прокуратурі України, Державному управлінні юстиції України, Мін'юсті України, державній агенції «Центр пробації». Загалом це свідчить про ефективність роботи органів пробації як основою запобігання рецидиву злочинів неповнолітніх.

У сучасному українському суспільстві існують розбіжності щодо доцільності запровадження ювенальної юстиції в нашій країні. Одні вважають це необхідною частиною системи правосуддя, інші – загрозу негативного впливу на життя української сім'ї.

Виходячи з цього, ми вважаємо, що компетентні органи та служби у сфері захисту прав неповнолітніх мають одночасно виконувати загальні функції, що характеризуються загальною профілактикою правопорушень, та специфічні функції, пов'язані з профілактичним впливом у системі ювенальної юстиції.

Висновки. Система пробації є частиною системи ювенальної юстиції, як комплекс заходів, які можуть бути застосовані до особи, визнаної судом винною у вчиненні злочину, якщо її засуджено до певного строку позбавлення волі або іншої відповідальності, з метою встановити певні межі та зобов'язання щодо правопорушника з метою соціальної реабілітації.

Останніми роками органи державної влади України, науковці та окремі громадські організації зробили серйозні кроки щодо реалізації державної політики у сфері кримінально-виконавчих відносин, особливо щодо неповнолітніх, пробації, реформування пенітенціарної системи тощо. У цій сфері прийнято чимало нормативно-правових актів та законодавчих ініціатив, подано до Верховної Ради кілька законопроектів щодо гуманізації кримінального права, в тому числі шляхом запровадження пробації.

Husak A. Preventive measures of probation regarding juvenile offenders

Juvenile justice is increasingly perceived as a system of preventing the causes of juvenile crime in Ukrainian society. This leads to the modernization of the system of crime prevention among children. Many options were proposed to improve domestic preventive measures based on a critical analysis of the preventive components of juvenile delinquency prevention. The main task of this article is to highlight the problems of the probation service and to consider and analyze the preventive measures of probation for juvenile offenders. According to the Law of Ukraine "On Probation" probation is a system of supervisory and social-educational measures applied by a court decision and in accordance with the law to convicts, execution of certain types of criminal punishments not related to deprivation of liberty, and providing the court with information, which characterizes the accused. The purpose of probation is to ensure public safety by correcting offenders, preventing them from re-offending, and providing the court with information about the characteristics of the accused in order to determine their level of responsibility. The main principles of probation: justice, legality, the inevitability of punishment, respect for the rights and freedoms of citizens, respect for human dignity, equality before the law, confidentiality, impartiality, cooperation and interaction of state and local self-government bodies. Therefore, the probation system should be part of the juvenile justice system, as a set of measures that can be applied to a person found guilty, if he is sentenced to a certain term of imprisonment or other responsibility, in order to establish certain limits and obligations regarding the offender for the purpose of social rehabilitation. Therefore, the probation system should be a part of the juvenile justice system as a set of measures that are applied to a person found guilty by the courts of committing a crime. In recent years, the state authorities of Ukraine, scientists and individual public organizations have taken serious steps towards the implementation of state policy in the field of criminal-executive relations. In this area, many normative legal acts and legislative initiatives have been adopted. Several draft laws on the humanization of criminal law have been submitted to the Verkhovna Rada, including through the introduction of probation. The results of the research show that the complexity of the resocialization process requires special knowledge of psychology and social work from probation officers.

Key words: crime prevention, juvenile delinquency, probation authorities, post-penitentiary probation, probationary programs, resocialization, probation service, recurrent criminality, social maladaptation, juvenile probation.

Література:

1. Аніщук В. Організація служби пробації в Україні. Підприємництво, господарство і право (кримінальне право): журнал. Київ, 2017. № 3. С. 224–226.
2. Богатирьова О. І. Пробація як перспективний напрям політики держави у сфері боротьби зі злочинністю. Політика у сфері боротьби зі злочинністю. Івано-Франківськ, 2014. С. 274–276.
3. Василевич В. В. Кримінологічне обґрунтування запровадження інститутів відновного правосуддя та пробації в Україні. Науковий вісник національної академії внутрішніх справ. 2014. № 3. С. 45–49.
4. Вітфілд Д. Вступ до служби пробації: моногр. Київ: Атіка, 2004. С. 59–60.
5. Головна. Міністерство юстиції України. URL: <https://minjust.gov.ua/dkvs>.
6. Коренюк А. А. Орган пробації як суб'єкт запобігання рецидивним злочинам неповнолітніх в Україні. Публічне право. 2018. № 3(31). С. 31–40.

7. Правила Ради Європи про пробацію. Рекомендація CM/Rec(2010)1. (неофіційний переклад) URL: <https://rm.coe.int/16806f4097>.
8. Про затвердження Інструкції з організації роботи підрозділів ювенальної превенції Національної поліції України : Наказ М-ва внутр. справ України від 19.12.2017 р. № 1044 : станом на 21 серп. 2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0686-18#Text>.
9. Про затвердження Порядку розроблення та реалізації пробаційних програм : Постанова Каб. Міністрів України від 18.01.2017 р. № 24. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/24-2017-п#Text>.
10. Про пробацію : Закон України від 05.02.2015 р. № 160-VIII : станом на 1 січ. 2021 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/160-19#Text>.
11. Рекомендація CM/Rec (2010) 12 Комітету Міністрів Ради Європи державам-членам щодо суддів: незалежність, ефективність та обов'язки. Офіційний вебпортал парламенту України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_a38#Text.
12. Юревічіус І. Дорога до латвійської служби пробації. Питання ювенальної юстиції. 2009. № 1(21).
13. Ягунов Д. Служба пробації: концепція, засади діяльності, організаційна структура. Відновне правосуддя в Україні. 2007. № 1(5). С. 60–64.

References:

1. Anishchuk V. (2017). Orhanizatsiia sluzhby probatsii v Ukraini. [Organization of probation service in Ukraine] *Pidpriemnytstvo, hospodarstvo i pravo (kryminalne pravo): zhurnal*. Kyiv. № 3. S.224–226. [in Ukrainian].
2. Bohatyrova O. I. (2014). Probatsiia yak perspektyvnyi napriam polityky derzhavy u sferi borotby zi zlochynnistiu. [Probation as a promising direct policy of the state in the sphere of struggle against evil] *Polityka u sferi borotby zi zlochynnistiu*. Ivano-Frankivsk. S. 274–276. [in Ukrainian].
3. Vasylevych V. V. (2014). Kryminolohichne obgruntuvannia zaprovadzhennia instytutiv vidnovnoho pravosuddia ta probatsii v Ukraini. [Criminological training for the provision of the institutes of primary justice and probation in Ukraine] *Naukovyi visnyk natsionalnoi akademii vnutrishnikh sprav*. № 3. S. 45–49. [in Ukrainian].
4. Vitfild D. (2004). Vstup do sluzhby probatsii [Entry to probation service] : monohr. Kyiv: Atika, S. 59–60. [in Ukrainian].
5. Ministerstvo yustytzii Ukrainy. [Ministry of Justice of Ukraine] Holovna. URL: <https://minjust.gov.ua/dkvs>. [in Ukrainian].
6. Koreniuk A. A. (2018). Orhan probatsii yak subiekt zapobihannia retsydyvnyim zlochynam nepovnolitnikh v Ukraini. [Organ of probation as a subject of prevention of recurrent maladies of minor illnesses in Ukraine] *Publichne pravo*. № 3(31). S. 31–40. [in Ukrainian].
7. Pravyla Rady Yevropy pro probatsiiu. [Rules for the sake of Europe on probation] Rekomendatsiia CM/Rec(2010)1. URL: <https://rm.coe.int/16806f4097>. [in Ukrainian].
8. Pro zatverdzhennia Instruktzii z orhanizatsii roboty pidrozdiliv yuvenalnoi prevensii Natsionalnoi politsii Ukrainy [On the approval of the Instructions for organizing the work of juvenile prevention units of the National Police of Ukraine] : Nakaz M-va внутр. справ Ukrainy vid 19.12.2017 r. № 1044. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0686-18#Text>. [in Ukrainian].
9. Pro zatverdzhennia Poriadku rozroblennia ta realizatsii probatsiinykh proham [On approval of the Procedure for the development and implementation of probation programs] : Postanova Kab. Ministriv Ukrainy vid 18.01.2017 r. № 24. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/24-2017-п#Text>. [in Ukrainian].
10. Pro probatsiiu [About probation] : Zakon Ukrainy vid 05.02.2015 r. № 160-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/160-19#Text>. [in Ukrainian].
11. Rekomendatsiia CM/Rec (2010) 12 Komitetu Ministriv Rady Yevropy derzhavam-chlenam shchodo suddiv [Recommendation CM/Rec (2010) 12 of the Committee of Ministers of the Council of Europe to member states on judges: independence, effectiveness and duties]: nezalezhnist, efektyvnist ta oboviazky. Ofitsiyni vebportal parlamentu Ukrainy. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_a38#Text. [in Ukrainian].
12. Yurevichius I. (2009). Doroha do latviiskoi sluzhby probatsii. [The road to the Latvian probation service]. *Pytannia yuvenalnoi yustytzii*. № 1(21). [in Ukrainian].
13. Yahunov D. (2007). Sluzhba probatsii: kontsepsiia, zasady diialnosti, orhanizatsiina struktura. [Probation service: concept, principles of activity, organizational structure] *Vidnovne pravosuddia v Ukraini*. № 1(5). S.60-64. [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 29.05.2023

Стаття рекомендована до друку 18.07.2023